

NOVE PERSPEKTIVE DUHOVNOG IDENTITETA

IslamicArts, web magazin o islamskoj umjetnosti,
www.islamicartsmagazine.com

Predavajući svojevremeno svojim studentima o načinu fenomenološkog pristupa religiji, Annemarie Schimmel, poznata orijentalistkinja i veliki poznavatelj islamske kulture, neprestano je imala na umu, kako ona kaže, „da takav pristup može dovesti do toliko potrebne tolerancije“. Dakle, kroz istraživanje i razumijevanje vanjskih manifestacija religija do polaganog, postepenog, konačnog otkrivanja srži svake religije, ova diva orijentalnih i islamskih znanosti u Evropi, kako je naziva Enes Karić, željela je stići do tog, toliko neophodnog, kulturnog, civilizacijskog, historijskog i vjerski formiranog, jedinstvenog ishodišta, tolerancije. Proučavanje i predočavanje Zapadu jednog fenomena (u ovom slučaju umjetnosti) jedne religije (u ovom slučaju islama), predstavlja po sebi samom zanimljivo, ali u dostatnoj mjeri i rizično, prostorno tran-

sponovanje i duhovno profiliranje novog, ekumenski zasvođenog prostora u kojem se stječe mogućnost upoznavanja Drugog. Nedavno objavljeni drugi broj web magazina o islamskoj umjetnosti, „IslamicArts“, zahvaljujući angažmanu nekolicine vrijednih i stručnih, nadasve mladih umjetnika, koji pozivajući na upoznavanje ovog fenomena islama, nastoje probuditi svijest kod muslimana o novim/starim vrijednostima svoje vjere, kao i izgraditi kvalitetan prostor za objedinjavanjem onog što se zove vizuelnom islamskom umjetnošću, ali, na kraju, i onoga što islam jeste, i treba da bude. Ne znamo da li je ovakav angažman sam po sebi rizičan, ali je sigurno zanimljiv, i, kao što su sebe u prvom broju i predstavili, „avanturistički“ privlačan podhvat koji svoje uporište ima kako u historijskom, tako i u sadašnjem socijalno-kulturnom kontekstu.

„Pomanjkanje etičkih pitanja unutar islamske provenijencije dovodi do gubljenja islamskog identiteta, a samim tim i svih duhovnih ispoljavanja među kojima su i one estetičke naravi. Usljed ovakvih dešavanja, došlo je do prekida historijskog kontinuiteta islamske umjetnosti u smislu da je prestala biti aktivan činilac izgradnje duhovnog identiteta muslimanske zajednice.“ S druge strane, potrebu za oživljavanjem islamske umjetnosti i mogućnosti

njene institucionalne izgradnje i sadržinskog reafirmiranja u savremenom društvu vide prije svega u nedostatku njenog isticanja kao dijela našeg vjerskog identiteta.

„Revitalizacija islamske umjetnosti treba ići rame uz rame sa razvojem islamskih institucija i svakog drugog oblika etičkog kreda, što će reći da takva umjetnost treba biti dio društvenog totaliteta, a ne izdvojen segment čisto estetičkog djelovanja. Islamska umjetnost u biti nikada nije izgubila svoju aktualnost jer se oduvijek temeljila na vjerskom univerzalizmu, idejnoj postojanosti i onim estetskim elementima koji su, tražeći izražajnu snagu

na izvoru prirodnih ideala stoljećima ostajali vitalni i aktualni. Prema tome, islamsku umjetnost treba isticati kao dio savremenosti, nešto što će pročistiti naše unutarnje, estetičko čulo od natruha neoplemenjene materijalnosti i dovesti do uzbudljivih stanja duha i nepatvorenog osjećaja ka uočavanju **bitnih svojstava svijeta, predstava i oblika.**“ (podvukao A.Lj.)

Već u prvom broju ovog magazina možemo dobiti vrlo precizan uvid u islamsku umjetnost, njenu historiju, razvoj i ciljeve, upoznati se sa začecima razvoja islamske arhitekture i bogatom islamskom tradicijom bosanskih gradova, pročitati razgovor sa Amarom Čudićem, arhitektom, i Melihom Teparić, kaligrafkinjom i slikaricom, pogledati vrhunske fotografije Jerusalema u režiji Sulejmana Gunduza, vidjeti izvještaj sa umjetničke radionice organizirane u znak solidarnosti sa Gazom, susresti se po prvi put sa novom umjetničkom tehnikom slikanja na vodi – „Ebru“, ući u tajne rukopisa Kur'ana našeg Mehmed-Paše Sokolovića i diviti se slikama Istanbula u izvedbi gorespomenutog Amara Čudića...

Zaista hvale i pažnje vrijedan projekat koji će, kako navodi urednik ovog magazina Kenan Šurković, imati za cilj upoznati širu čitalačku publiku sa islamskom umjetnošću, ali i isticati one teme koje će biti zanimljive prije svega boljim poznavacima islamske umjetnosti i stručnjacima koji se bave ovim temama. Ono što se očekuje od nas jeste pružanje neophodne pomoći i podrška pri realizaciji projekata ovakve vrste. Kada imamo u vidu napomenute činjenice i razloge krize našeg duhovnog identiteta, onda će nam biti jasna potreba da se putem otvaranja novih perspektiva upozna naša vjerska tradicija.

„Otkrivanje islama znači otkrivanje sistema vrijednosti koji pruža neslućene mogućnosti.“ Ovu konstataciju možemo postaviti drugačijim redoslijedom. Onda će nam biti jasan cilj za kojim se povela ova perspektivna grupa mladih ljudi realizujući ovu ideju.

Potrebu usklađivanja vremena sa našom svetom tradicijom nalazimo i u riječima Henryja Corbina: „Obični čovjek prima boju vremena, a duhovni čovjek boji vrijeme svojim bojama.“ U svjetlu ovih riječi mladi čovjek mora da postupa sukobljavajući se s problemom shvatanja islama u modernom svijetu. Web magazin „IslamicArts“ nam pruža nadu da je koegzistencija vjerskih principa i našeg vremena ne samo moguća, već i neophodna.

Abdurahman LJEVAKOVIĆ

